

ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ У ПОЉОПРИВРЕДИ ГРАДА ЗВОРНИК У 2023. години

1. УВОД

Град Зворник се карактерише врло израженом хетерогеношћу земљишног покривача, како у погледу заступљености појединих системских јединица, тако и у погледу својства земљишта. То је условљено разликама у геолошкој подлози, надморској висини, рељефу, клими и вегетационом покривачу. Према статистичким подацима, од укупне површине Града Зворник која износи 37.757 ха, пољопривредно земљиште заузима око 20.000 ха, од чега под ораницама и баштама 16.617 ха, што уз повољне агроколошке и климатске услове пружају могућности организовања биљне производње, а посебно унапређењу и повећању површина под јагодичастим воћем, занављању засада под шљивом, јабуком и крушком, док је обим производње житарица и крмног биља такав да даје добре предуслове за већу производњу меса и млијека.

На основу података добијених пробним пописом пољопривредних газдинстава, који је извршен на подручју тадашње општине Зворник 2006.године, пољопривредном производњом, било као основном или допунском дјелатношћу, бави се око 10.000 домаћинстава који организују производњу на уситњеним посједима. Анализом података добијених од подручне јединице АПИФ-а у Зворнику утврђено је да просјечно пољопривредно газдинство располаже са сса 2,00 ха обрадивих површина, из чега можемо закључити да регистрована пољопривредна газдинства имају нешто веће земљишне посједе, што им омогућава већи обим производње те лакше остваривање права на директне новчане подстицаје Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Града Зворника.

У надлежној подручној јединици АПИФ-а у Зворнику у 2023.години, свој статус је ажурирало 115 пољопривредних газдинства од укупно 321 физичких и правних лица која су регистрована као носиоци комерцијалних или некомерцијалних газдинства.

Процес регистрације пољопривредних газдинстава се врши у складу са одредбама Правилника о разврставању породичних пољопривредних газдинстава. Овим актом који је донесен од стране ресорног министарства прописани су начин и услови за регистровање и разврставање породичних пољопривредних газдинстава на комерцијална и некомерцијална.

Оквирна структура заступљених култура у хектарима

Пољопривредно земљиште	Кукуруз	Стрна жита	Поврће	Кромпир	Дјетелина	Воћњаци	Ливаде	Пашњаци	Неплодно и необрађено земљиште
20 000	5.830	630	460	370	485	1.310	4.220	3.600	2.660

(Извор: Завод за статистику РС)

Анализирајући податке о сјетвеној структури, која је из године у годину непромјењена, може се закључити да цца 15% укупног пољопривредног земљишта није приведено култури.

2. БИЉНА ПРОИЗВОДЊА

Биљна производња на подручју града Зворника је заступљена доминантно кроз узгој кукуруза као основне ратарске културе која има базичан значај за сточарску производњу. У 2023. години са обране површине од око 5.830 ха, процјењује се да је остварена производња од око цца 30.000 тона меркантилног кукуруза, доброг квалитета зрна што представља значајну сировинску базу за исхрану у сточарској производњи. У поређењу са 2022. годином су засијане нешто веће површине под усјевом кукуруза и принос и квалитет зрна кукуруза био је добар и кретао се око 5.000 кг/хектару. Скоро као и сваке године, потребно је истаћи чињеницу значајно различитих приноса у агроклиматским зонама града Зворника (ниже и више надморске висине). Наиме у предјелима Града Зворник који се налазе на већим надморским висинама и земљиштем, условно речено лошијег квалитета приноси су нижи, док је у дјеловима Града Зворник који се могу и сматрати житницом (мјеста са бољим квалитетом земљишта са подземним водама на малим дубинама, посебно парцеле поред ријеке Дрине) су имали високе производне приносе кукуруза, па и до 9.000 кг/хектару. Сва произведена количина меркантилног кукуруза је у највећем обиму ускладиштена код индивидуалних пољопривредних произвођача и користи се превасходно за исхрану стоке, док је једна мања количина ускладиштена и откупљена од локалних откупљивача.

Производња стрних жита има константно изражен стабилан карактер и на нивоу је вишегодишњих просјека, тј. идентична је просјецима из претходних година, а првенствено због високих трошкова производње и углавном се производи за властите потребе. Пшеница је најзаступљенији усјев који се сије на око 500-520 ха, затим следе јечам 70 ха, овас 4 ха и тритикале 15-20-так ха сјетвене површине. Због релативно лоших временских услова који су пратили цео производни циклус и саму жетву стрних жита, у 2023. години имали смо веома лош квалитет зрна пшенице, што је условило да највеће количине произведене меркантилне пшенице заврши као сточна храна, а само један мали део произведених стрних жита буду откупљене и депоноване од стране локалних млинара.

Производња кабасте сточне хране се карактерише релативно ниским приносима, како на сијаним, тако и на природним травњацима, а с обзиром на значајне површине и велике потребе за овим хранивом, неопходно је приступити рекултивацији ових површина у смислу значајнијег кориштења природних и минералних ђубрива, као и подизању нових под дјетелинско-травним смјешама. Као и ранијих година и у 2023. години изражен је тренд стагнације у укупним површинама под силажним кукурузом. Иначе силажни кукуруз, односно силажа је изузетно значајна у смислу исхране различитих категорија говеда (музне краве, тов јунади) и на подручју Града Зворник сије се у површини од 75-80. ха.

Производња повртларских култура, као и претходних година, заузима значајне површине од којих су површине под краставцем корнишоном највећим дијелом уговорене за потребе прерађивачке индустрије, док се остале културе гаје за подмирење властитих потреба и продаје на пијаци. У перспективи, уз адекватне временске услове и интензивније наводњавања повртларских култура, отвара се могућност за далеко већу производњу готових пољопривредних производа, што би уз добар пласман на тржиште омогућило позитиван финансијски ефекат у овој врсти производње. Будућност производње повртларских култура је условљена примјеном модерних система за наводњавање и повећању обима производње у затвореним системима (пластеничке производње и стакленичка производња), те у том смислу за очекивати је да ће пољопривредним произвођачима бити доступна значајнија подстицајна средства министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за овај вид интезивне производње. Пластеничка производња је организована на малим површинама и претежно за сопствене потребе домаћинства. У задње двије, три године изражен је повећан интерес пољопривредника за ову производњу, јер она практично "нуди" интезивну производњу током читаве године и пласман "ван сезоне" када су цијене знатно повољније. Треба истаћи и чињеницу да је ранијих година активностима различитих хуманитарних организација, а све у циљу елиминисања негативних ефеката економске кризе на подручју Града Зворника подигнуто нових 70 пластеника приближне површине 6000 м².

Основна карактеристика **воћарске производње** је да се из године у годину квалитативно мјења сортимента производних сорти, интензивнија примјена адекватних агротехничких и превентивно-заштитних мјера од биљних болести и штеточина што све доприноси остваривању већих приноса воћа и побољшању квалитета производа. У структури површина под воћем најзаступљеније су "Чачанске" сорте, као и „Стенлеј“, док су учешће „Пожегаче“ квантитативно смањује, док се с друге стране производња јабука, крушака и другог воћа повећава у односу на задње године. У прилог овој тврдњи иде и чињеница да је током 2023. године кроз програм подстицајних мјера Града Зворника, а према релевантним подацима са терена, засађено 5076 садница коштичавог и јабучастог воћа, односно 770 садница језграстог воћа (орех и љешник) што је недвосмислено показује изражен интерес за воћарску производњу. Улагања у нове засаде практично имају статус "трајних улагања" у вишегодишње засаде који су предуслов за остваривање значајних прихода у 20 наредних година. Род воћа у 2023. години је био условно речено, очекиван и стандардан за наше агроеколошке услове односно производне услове уз откупне цијене воћа које су се кретале од 0,70-0,90 км/кг. Овај сегмент производње ће и даље бити активно подржан кроз програм подстицајних мјера града Зворник, јер су природни услови за воћарску производњу на подручју града повољни за такав вид производње.

И поред очекивања да ће се наставити тренд повећања у области воћарске производње (јагодичасто воће), генерално је изражена стагнација код заснивања нових засада малине, купине и јагоде. Кроз програм подстицајних мјера града Зворник у 2023. години није заснован нити подигнут ни један засад, што је у односу на 2022. годину значајно смањење површина, међутим на генералном нивоу, ту је јасно изражена стагнација ове производње у односу на ранији период када је ово подручје било препознатљиво по овој производњи. Без сумње је да су лоше откупне цијене, посебно малине, која је нестабилна и варира из године у годину, условиле да пољопривредни произвођачи показују релативно мањи интерес за овакву производњу. Поред овог разлога битно је истаћи чињеницу да је недостатак адекватних система за наводњавање и система мини откупних станица – хладњача, а што су претпоставке за овакав тип производње. такође разлози који доводе до смањеног интересовања за

ову производњу. Посебно желимо да истакнемо да је у тржишној понуди 2023.године било квалитетног и биолошки исправног садног материјала оно што генерално може поправити стање у овој области је адекватна откупна цијена малине коју би Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС односно држава гарантовали у дужем временском периоду.

И поред чињенице да су природни услови за узгој разноврсног воћа изузетно повољни, као и сама традиција овог краја у узгоју шљиве и јагодичастог воћа, можемо констатовати да се мало ради по питању финализације ових производа у смислу изградње мањих смјештајних и прерађивачких капацитета, чиме би се послједила производња у овој грани пољопривреде.

3. СТОЧАРСКА ПРОИЗВОДЊА

Сточни фонд (извор: Завод за статистику РС)

врсте	Музне краве	Јунад	Свиње	Овце и козе	Живина	Коњи	Пчеле, кошнице
ком.	1.350	1.400	8.800	15.000	60.000	150	7.388

Генерално, услови за развој сточарске производње са становишта обезбеђења обима и квалитета сточне хране нису још увијек најповољнији, иако су расположиви агроеколошки потенцијали знатни. Повећањем производње крмног биља на ораницама и мелиорацијом природних пашњака, као и повећањем површина под силажним кукурузом уз добру понуду концентроване сточне хране, је добар ослонац за бржи развој сточарске производње.

Производња млијека: Прерађивачи су према нашим подацима, од укупно произведених сса **4.000.000 литара** млијека откупили око $\frac{1}{4}$ реализоване производње односно око 1.000.000 литара овог производа. Разлог дјелимичног смањењу броја музних грла и генерално сточног фонда у цјелини, треба тражити и у чињеници повећања цијене сточне хране, која је актуелна протеклих неколико година, те даље због ниских и нестабилних цијена стоке и сточних производа дошло до укупног смањења сточног фонда. Ово се посебно изразило кроз пад производње млијека гдје су осим нижих откупних цијена, те различитих износа премија по основу квалитета, као и непрофесионалног односа откупљивача и прерађивача према произвођачима у смислу кашњена са исплатама у дужем временском периоду, дестимулативно утицало на фармере па су многа грла продата или завршила у клаоници. Градска управа Зворник је у 2022. години својим подстицајним мјерама подржала произвођача млијека који своју производњу обављају на подручју Града Зворник и за 460 музних грла ,уз појединачан износ подстицајна средстава од 200 КМ по једном грлу, у 2022.години из буџета Града Зворник одобрила укупан износ средстава од 92.000 КМ.

Тов јунади: Што се тиче обима производње јунећег меса она није на задовољавајућем нивоу имајући у виду расположиве потенцијале, а разлог се огледа у чињеници што на овим просторима још увијек нема довољно у понуди квалитетног товног материјала. Проблем у овој производњи је и у диспаритету цијена између телади за тов и утовљене јунади, као и коришћењу традиционалних, али економски неисплативих врста хранива умјесто много високовриједних биолошких хранива. У 2023. години према статистичкој процјени, као и информацијама са терена утовљено је око 1.400 комада товне јунади кланичне тежине од 550-600 кг која су у највећем обиму продати закупцима и приватним месарима. Градска управа Зворник је у 2023. години својим подстицајним мјерама подржала произвођаче јунећег меса који своју производњу обављају на подручју Града Зворник и за 694 товне јуне, уз појединачан износ подстицајних средстава од 120 КМ по једном грлу, у 2023.години из буџета Града Зворник одобрила укупан износ средстава од 83.280 КМ.

Тов свиња: Свињогојство по својим природним карактеристикама и реалним могућностима заузима прво мјесто у структури производње меса. Иако је ова производња усмјерена прије свега за задовољавање властитих потреба, појављују се и тржишни вишкови за које нема организованог откупа. На подручју Града Зворника егзистира неколико фарми које се баве узгојем приплодних грла и товом свиња, међутим велике и честе осцилације цијена сточне хране и товљеника су лимитирајући фактор за подизање већег броја фарми. Треба истаћи да је дошло до значајног побољшања расног састава товних свиња у односу на период од прије неколико година, а самим тим су остварени и бољи резултати това, јер су и откупне цијене товљеника у прошлој години биле повољне у смислу остваривања добити. Градска управа Зворник је у 2023. години својим подстицајним мјерама

подржала произвођаче свињског меса који своју производњу обављају на подручју Града Зворник и за 5.217 товних свиња, уз појединачан износ подстицајних средстава од 20 КМ по једном грлу, у 2023. години из буџета Града Зворник одобрила укупан износ средстава од 104.340 КМ.

Овчарска производња: У задње вријеме показује извјесну стагнацију. Разлог томе лежи у традиционалном начину узгоја оваца и у искориштавању овце. Укупна производња се базира на производњи меса, док практично не постоји организован откуп и продаја вуне и мљечних производа. Наша процјена је да је узгој оваца организован тако да се ради о узгоју за сопствене потребе газдинства, а да је мање оријентисано ка организованом тржишту у смислу гарантованог откупа. Веома битно је напоменути да је у 2023. години није било појаве заразних / инфективних болести код оваца, али је и даље изражен проблем напада паса луталица на овце и козе, односно директних и индиректних штета на сточном фонду које Град Зворник покушава да амортизује појединачним исплатама дијела причињене штете. Све су то фактори који су довели до смањења броја оваца као последица угинућа и принудног клања.

Живинарство: Живинарство је грана сточарства која посједује највећу репродуктивну способност, што је поред осталих предности чини врло профитабилном граном са изузетно брзим обртом производње. У нашим условима ова производња је оријентисана прије свега за подмирење властитих потреба у пилећем месу, изузимајући једну фарму која врши услужни тов за познатог купца капацитета цца 60.000 бројлера у турнусу. Производња конзумних јаја је организована на пар фарми и изложена је нестабилности цијена хране, откупних цијена и гарантованог пласмана.

4. ПЕРЕРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Град Зворник располаже одређеним капацитетима из области прерађивачко прехранбене индустрије, а то су прије свега капацитети за прераду жита и производњу брашна, тјестенина, пекарских производа, кондиторских производа и сточне хране, а који сировине углавном обезбјеђују увозом из Србије и других земаља.

Прерада воћа и поврћа по потенцијалу представља велику развојну шансу овог подручја и у 2023. години главни носилац активности је "Воћар-промет" из Глумине у кооперацији са Адриатик групом из Беча - фабрике за прераду воћа и поврћа капацитета око 6.000 тона (4.000 стаклених тегла на сат). У фабрици за прераду воћа и поврћа тренутно је активирана једна производна линија која ради кисели програм, а у плану је активирање линије за слатки и топли програм. Активирањем те линије ствара се претпоставка да сви произведени вишкови воћа са подручја града могу бити откупљени и употребљени за производњу сокова, џемова и компота, чиме се приноси воћа и поврћа финализују и остварује додатан приход. Прерађивачки капацитет је површине око 5.000 м² и већим дијелом је финансиран кредитном линијом страних инвеститора која је према нашим информацијама износила око 5.000.000 КМ. Пошто прерађивачки капацитети у области прехранбене индустрије имају веома значајну улогу у подизању обима производње одређених пољопривредних производа нужно је да они подстичу производњу сировина стимулативним мјерама и заједничким улагањима у примарну пољопривредну производњу.

„Кесо-промет“ д.о.о. у Каракају, је у 2023 години био у фази реструктурирања и тражења стратешког партнера за наступ на тржишту, тако да тај млинарско-прерађивачки капацитет у прошлој години није бележио привредну активност. Иначе је ријеч о респектабилном капацитету млина од 150 тона на 24 сата са инсталисаном фабриком сточне хране и силосима капацитета 14.000 тона житарица.

Предузеће "Студен-пром" у свом власништву има хладњачу инсталисаног капацитета од 4.000 тона и које се на тржишту профилисало као фирма која се бави увозом, клањем, прерадом пужева те даљим пласманом на страна тржишта. Поред пужева, "Студен-пром" се бави откупом и прерадом малине и купине.

"Смрчак" д.о.о. Зворник је привредно друштво које се бави сакупљањем, прерадом и прометом гљива, љековитог биља, шумских плодова, воћа и поврћа. Посједују своје капацитете за прераду робе (сушаре, хладњаче и осталу процесну опрему) и као такви представљају један од респектабилнијих капацитета у БиХ. Капацитет хладњаче је око 1.300 тона за воће (углавном јагодичасто воће које је из сопствене производње односно од производње кроз мрежу коопераната). У току је изградња нове сушаре захваљујући којој ће добити могућност пласмана сушене шљиве на тржиште Европске уније. Специфичност ове фирме је да има развијену и сертификовану органску производњу малине која је све траженија на пробирљивим тржиштима Европске уније. Поред тога има смјештајне капацитете за још 4000 тона робе у зависности од технолошког статуса и врсте коначног производа.

Такође и смјештајно-прерађивачки капацитети у области млинско-прерађивачке индустрије, доо "Трио" Тршић са силосима капацитета око 6.500 тона, Делгрос Комерц капацитета око 2.500 тона, као, ДОО "Моларис" цца 2.000 тона.

Сва наведена привредна друштва се баве откупом, прерадом и продајом житарица, односно производњом брашна, сточне хране (сточног брашна, концентрата итд) и са укупним капацитетом од цца 30.000 тона.

5. МЈЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Спровођење активности на унапређењу пољопривредне производње огледало се на подстицајима пољопривредницима преко министарства пољопривреде и градских подстицаја за пољопривреду.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске сваке календарске године доноси Правилник о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села којим се за регистроване пољопривредне произвођаче дају новчани подстицаји за разне видове пољопривредне производње према утврђеним критеријумима.

За прољетне и јесење радове током 2023. године право на регресивно дизел гориво стекло је 112 регистрованих газдинстава са подручја Града Зворника. Износ новчаног регреса по литри дизел горива био је 0,75 КМ, односно пољопривредници су плаћали горива 75 фенинга јефтиније у односу на малопродајну цијену на овлашћеним бензинским пумпама у РС које су вршиле дистрибуцију горива, а у складу са уредбом Владе РС.

Остали подстицаји министарства; за друге врсте подстицаја поднесено 30-так захтјева регистрованих пољопривредних произвођача који су то право остварили путем Агенције за аграрна плаћања Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске. По основу премија за остварену организовану производњу краставаца, (у количини од 400 тона корнишона која је откупљена од стране З.З."Воћар") процјењује се да ће министарство платити пољопривредним произвођачима око 15.000 КМ, а за откупљених 1.000.000 литара млијека исплаћене премије износе око 150.000,00 КМ (у присјеку 0,15КМ/л млијека). Поред горе наведеног ту су премије за производњу и узгој пчела на подручју Града Зворника, за пчеларе који су власници преко 50 друштава пчела, остварили су право на новчану премију од стране министарства пољопривреде.

Градски подстицаји: По Програму коришћења буџетских средстава за унапређење пољопривреде у 2023. години, појединачне захтјеве за остваривање права на новчани подстицај у пољопривредној производњи поднијело је 506 пољопривредних произвођача, којима је одобрен укупан новчани износ од **387.833 КМ** за остварену робну пољопривредну производњу и нове засаде воћа. Овај број захтјева је рекордан за град Зворник те се може закључити да је 2023. година била једна од значајних година у погледу интресовања пољопривредних произвођача за подстицајне мјере градске управе града Зворник.

СТРУКТУРА ПОДСТИЦАЈА 2023.године

Категорија подстицаја	Број захтјева	Број јединица подстицаја	Укупно средстава (КМ)
Товна јунад	84	694	83.280
Товне свиње	157	5217	104.340
Музне краве	71	476	95.200
Приплодне јунуце	23	75	15.000
Пчеларство	177	5497	54.970
Нови засад воћа (коштичаво и јабучасто)	32	5076	27.348
Нови засад јагодичастиг воћа (ха)	---	---	---
Нови засад ораха	1	100	1.000
Нови засад љешника	3	670	2.680
Пластеници	18		10.799
Анализа плодности земљишта		150 узорака	6.900,02
Соја	1	1.3	260,00
			387.833

Такође смо дошли до закључка да у великом проценту пољопривредници на подручју Града Зворник обављају пољопривредну производњу, а да претходно изостављају битну агротехничку мјеру која је неизоставни дио за било коју пољопривредну производњу, а то је узорковање и хемијска анализа плодности земљишта. У 2023. години смо увели још једну подстицајну мјеру а то је да ће пољопривредници на подручју Града Зворник имати могућност бесплатне хемијске анализе земљишта. За ту намјену је Градска управа Зворник издвојила 7.000,00 КМ. У 2024. години ова подстицајна мјера остаје на снази.

Достигнут обим пољопривредне производње, односно укупан приход пољопривредних газдинстава на подручју Града Зворника у 2023. години цијени се на цца 32 милиона КМ, према откупним цијенама. Ова производња се односи на биљну производњу (кукуруз, пшеница, кромпир, воће, поврће и остале културе) и сточарску производњу (товна јунад и свиње, одгојене приплодне јунице, овце-јагњад, живина млијеко и мед).

6. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ ПОДРШКЕ ПОЉОПРИВРЕДИ

Противградна заштита

У сарадњи са Јавним предузећем „Противградна превентива РС“ из Градишке, Градска управа Града Зворника је 2008. године реализовала пројекат изградње 10 противградних станица које са противградним станицама са подручја сусједних општина које се граниче са градом Зворник чине јединствен систем одбране од градоносних облака. Овим функционалним системом одбране се управља из радарског центра у Новој Тополи - Градишка. Сваке године у периоду од априла до октобра стријелци противградних станица су у стању приправности спремни да дејствују против градоносних облака. На територији града у прошлој години није било озбиљније штете од градоносних облака. Годишњи трошкови за финансирање противградне заштите, које финансира град је 30.000 КМ. Цијену коштања функционисања противградне заштите на годишњем нивоу према одлуци Владе РС је 3.000 КМ по једној противградној станици.

Задруге и удружења

На подручју града функционише 4 земљорадничке задруге, односно правних лица која се баве агро-бизнисом и то: “Агроподриње” - Пилица, доо “Гаља”- Глумина, ЗЗ “Воћар”- Глумина и “Еконик” Пилица. Ове задруге су свој рад устројиле у складу са одредбама закона о задругама, општег закона о задругама и модела задружних правила на бази општег закона о задругама. У суштини то су привредна друштва – предузећа, која функционишу на принципима остваривања добити. Они су носиоци већег дјела откупа, пласмана и прерадних капацитета на подручју града. Један од основних проблема код наших пољопривредних произвођача је непостојање удружења пољопривредних произвођача. Заједничким наступом у оквиру одређене врсте производње омогућило би се члановима удружења да лакше под повољнијим условима пласирају своје производе купцима. Суштина удруживања произвођача у кластере је остваривање континуитета, квалитета и квантитета у производњи.

7. ЗАКЉУЧЦИ

На основу свега изнијетог може се закључити да су расположиви аграрни ресурси недовољно искоришћени. С тим у вези могу се поставити сљедећи циљеви:

- повећање површина под ораницама гдје нарочиту пажњу треба обратити на профитабилније културе као што је воће и индустријско биље,
- утицај на опредељење газдинстава на тржишну оријентацију, у смислу проширења постојећег обима производње,
- повећање површина и побољшање агротехничких мјера у производњи кукуруза и стрних жита,
- повећање површина под крмним биљкама, које су услов за савремену сточарску производњу,
- повећање површина под воћњацима, нарочито под језграстим, и коштичавим воћем као и шљивом, јабуком и крушом у систему интензивног узгоја,
- развој сточарске производње кроз формирање мини-фарми за производњу млијека од пет и више музних грла, фарми за тов од пет и више јунади, односно 30 и више товних свиња,
- повећање продуктивности у производњи примарних анималних производа, нарочито млијека по музној крави, меса по товљенику, броја прасади по леглу,
- изградња савремених капацитета за финализацију пољопривредних производа који су извозно оријентисани у преради воћа и поврћа и преради млијека,
- изградња система за наводњавање у воћарству и повртларству у циљу постизања већих приноса.

Дугорочне мјере подразумијевале би следеће садржаје:

- У подстицајним мјерама града тежиште улагања у пољопривреду базирати на "дугорочне изворе" за остваривање прихода: повећање броја музних грла – производња млијека, воћарство–трајни засади који дају дугогодишње приходе, подстицаји проширења већ постојећег обима производње код газдинстава на ниво односно обим "исплативе производње",
- У дијелу сточарства која се бави производњом меса (тов јунади, тов свиња и друго), базирати се на давање подстицаја за "јавни пласман" прерађивачима у смислу продаје и откупа регистрованим прерађивачима, гдје трговина практично "улази у реалне токове".
- Едукација пољопривредника одржавањем семинара и предавања из различитих области пољопривредне производње, као и практичних-теренских предавања и свакодневну едукацију кроз контакт са пољопривредницима,
- Увозом квалитетних приплодног материјала чиме ће се побољшати расни састав.

Предлаже се Скупштини Града да усвоји овај Извјештај.

ОБРАЂИВАЧ:

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ
И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

ПРЕДЛАГАЧ:

ГРАДОНАЧЕЛНИК